21ତମ ବିଶ୍ୱ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଅଭିଭାଷଣ

Posted On: 02 NOV 2017 6:12PM by PIB Bhubaneshwar

କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଯୁକ୍ତି ତଥା ଭୂବିଜ୍ଞାନ ମନ୍ତୀ ଡକ୍ଟର ହର୍ଷବର୍ତ୍ତନ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ପରିବାର କଲ୍ୟାଣ ସଚିବ ସୁଶ୍ରୀ ପ୍ରୀତି ସୁଦନ ବିଶ୍ୱ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମହାସଂଘ, ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ଡକ୍ଟର ଗାବ୍ରିଏଲ ଇଭବିଚ୍ଚାରୋ ବିଶ୍ୱ କଂଗ୍ରେସର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଡକ୍ଟର ସୁନୀଲ ମିଉଲ ଏବଂ ଡକ୍ଟର ଏନ କେ ଭୋରା ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ଅତିଥିବୃନ୍ଦ

ଭଦ୍ର ମଣ୍ଡଳୀ,

ଆଜି ବିଶ୍ୱ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କଂଗ୍ରେସ ସପ୍ମିଳନୀ ଉଦଘାଟନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଖୁବ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରୁଛି । ବିଶ୍ୱ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ମହାସଂଘ, କେୟାରିଂ ଫାଉଣ୍ଡେସନ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କେତେକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ପକ୍ଷରୁ ଏହି ସପ୍ମିଳନୀ ମିଳିତ ଭାବେ ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ସପ୍ମିଳନୀରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ପ୍ରାୟ ଏକ ହଜାର ପ୍ରତିନିଧି ମୋ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍କୃତ ଅଛନ୍ତି । ମୁଁ ବିଶେଷ ଭାବେ ବିଦେଶାଗତ 300 ରୁ ଉର୍ଦ୍ଧୁ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରୁଛି । ସେମାନେ ପ୍ରାୟ 50 ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଏଠାରେ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରୁଛନ୍ତି ।

ମୁଁ ଜାଣିଛି ଯେ ଏଭଳି ବିଶ୍ୱ କଂଗ୍ରେସ ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରଥମ ଥର ସକାଶେ ଭାରତରେ ଓ ଦକ୍ଷିଶ ଏସିଆରେ ଆୟୋଜନ କରାଯାଇଛି । ଆମ ସମୟଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଗର୍ବ ଓ ଗୌରବର କଥା । ସତ କହିବାକୁ ଗଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ସମୟରେ ଏହା ଏଠାକୁ ଆସିଛି । ଆମ ଦେଶରେ ଏବେ ମାନସିକ ସ୍ୱାୟ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଗୁରୁତର ଆକାର ଧାରଣ କରିଥିବା ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଏ ।

ବିଶ୍ୱ ସ୍ୱାଷ୍ୟ ସଂଗଠନ ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଯେଉଁସବୁ ରାଷ୍ତ୍ରରେ ମାନସିକ ବ୍ୟାଧି ଉଦବେଗଜନକ ମାତ୍ରାରେ ବ୍ୟାପୁଛି ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ ଭାରତ ଅନ୍ୟତମ । ଆମ ଜାତୀୟ ମାନସିକ ସ୍ୱାଷ୍ଟ୍ୟ ସର୍ଭେ - 2016 ସୂଚାଏ ଯେ ଦେଶର ମୋଟ ଜନସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରାୟ 14 ପ୍ରତିଶତ ଲୋକଙ୍କର ମାନସିକ ଉପଚାରର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ଲୋକଙ୍କଠାରେ ଗୁରୁତର ମାନସିକ ଅସନ୍ତୁଳନତା ଅଛି । ପ୍ରତିବର୍ଷ ଦେଶରେ ପ୍ରାୟ 200,000 ଲୋକ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି । ଯଦି ସେଥିରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ଉଦ୍ୟମ କରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ସାମିଲ କରାଯାଏ, ତେବେ ଏହି ସଂଖ୍ୟା ଢ଼େର ଅଧିକ ହେବ ।

ଏଭଳି ପରିସଂଖ୍ୟାନ ଚିନ୍ତା ଉଦ୍ରେକକାରୀ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଏକ ବାଞ୍ଚବତା ଯେ ମେଟ୍ରୋପଲିଟାନ ନଗରୀମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁମାନେ ବସବାସ କରୁଛନ୍ତି ଓ ଯେଉଁମାନେ ଯୁବବର୍ଗର ସେମାନେ ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ ବୟସ ବର୍ଗର ହୋଇଥାନ୍ତୁ କି ଶିଶୁ ଅଥବା କିଶୋର ବୟସର ସେମାନେ ମାନସିକ ରୋଗ ପ୍ରତି ଅଧିକପ୍ରବଶ । ଭାରତରେ ଏହି ଦୁଇଟି କାରଣ ବିଶେଷ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ପାଲଟିଛି । ଭାରତ ଏକ ଯୁବ ରାଷ୍ଟ୍ର ଏହାର 65 ପ୍ରତିଶତ ନାଗରିକଙ୍କ ବୟସ 35 ବର୍ଷରୁ କମ ଏବଂ ଆମ ସମାଜ ଦ୍ରୁତଗଡିରେ ସହରୀକୃତ ହୋଇଚାଲିଛି । ତେଣୁ ଏହା ଆମକୁ ସତେ ଯେପରି ଏକ ମାନସିକ ମହାମାରୀ ଆଖି ତରାଟି ଚାହିଁ ରହିଥିଲା ଭଳି ଉପସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ।

ବନ୍ଧୁଗଣ,

ମୁଁ ଏହି ଯେଉଁ ସଦ୍ୟ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ପ୍ରଦାନ କଲି, ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ କଥା ୟଷ୍ଟ ସୂଚୀତ ହୁଏ ତାହା ହେଲା ଭାରତରେ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା ପ୍ରତ୍ୟାଶୀ 90 ପ୍ରତିଶତ ଲୋକ ଏହି ଚିକିହା ସୁବିଧା ପାଇବାରୁ ବଂଚିତ । ଏହାର ଅନେକ କାରଣ ରହିଛି ଏବଂ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଯେ ଏହି ସପ୍ମିଳନୀରୁ ତାର ସମାଧାନ ଉପାୟ ବାହାରିପାରିବ ।

ମାନସିକ ରୋଗୀଙ୍କ ଚିକିହା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ ପ୍ରତିବନ୍ଧକଟି ହେଲା ଯେ, ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଲୋକମାନଙ୍କ ମନରେ ଥିବା ଚିନ୍ତାଧାର। ଓ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ମନୋଭାବ । ସେମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟମାନେ ଅଣ ଦେଖା କରନ୍ତି, ଅଥବା ସେମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଆଦୌ କିଛି ଆଲୋଚନା କରାଯାଏନାହିଁ । ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ଆତ୍ମ ଉପଚାର ଯାହାକି ଆଦୌ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ ଅଥବା ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଅଧିକ ଜଟିଳ କରିପକାଇଥାଏ, ଏହା ରୋଗୀଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ଚରମ ପଦକ୍ଷେପ ଆଡ଼ୁକ ନେଇଯାଇଥାଏ । ଏଭଳି ମାନସିକତାକୁ ଆମେ ସାମାଜିକ ଷରରେ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ଦିଗରେ ପ୍ରୟାସୀ ହେବା ବାଂଛନୀୟ । ଆମେ ମାନସିକ ସ୍ୱାହ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ଏଭଳି ସମସ୍ୟାର ଉପଚାର କରିବା ଉଚିତ । ଅବସାଦ, କ୍ଲାନ୍ତି ଭଳି ସମସ୍ୟା ଏହା ଦ୍ୱାରା ଆରୋଗ୍ୟ ହୋଇପାରିବ । ଏହାକୁ ଏକ ଗ୍ଲାନି ବୋଲି ଭାବି ଲୁଚାଇ ରଖାଯିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ମୁଁ ଏ କଥା ଜାଶି ଖୁସି ଯେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଜାତୀୟ ସ୍ୱାୟ୍ୟ ମିଶନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ପରାମର୍ଶ ଓ ସଚେତନତାକୁ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ମାନସିକ ସ୍ୱାୟ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଦେଶରେ 22 ଉତ୍କର୍ଷ କେନ୍ଦ୍ରର ବିକାଶ ଘଟାଉଛି । ସମାନ୍ତରାଳ ଭାବେ, ଜିଲ୍ଲା ମାନସିକ ସ୍ୱାୟ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଦେଶର 650 ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ 517 ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇସାରିଛି । ଏହା ମାନସିକ ସ୍ୱାୟ୍ୟ ସମ୍ପର୍କୀତ ଆଲୋଚନାକୁ ତୃଣମୂଳ ଓ୍ତରମ୍ଭ ଓଷରେ ପହଂଚାଇଛି ।

ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ସଚେତନତାର ପ୍ରସାରଣ ଲାଗି, ସରକାରୀ ଓ ଘରୋଇ ପ୍ରତିଷାନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସରକାର ଓ ସିଭିଲ ସୋସାଇଟି ମଧ୍ୟରେ ସହଭାଗୀତା ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ତେଣୁ ସାମାଜିକ ସହଯୋଗ ନେଟୱାର୍କ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଯୋଡିବା ଦିଗରେ ଅଧିକ ପ୍ରୟାସ ହେବା ବାଂଛନୀୟ । କେତେକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସ୍ୱରୂପ, ପାରମ୍ପରିକ ଯୌଥ ପରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଭାଙ୍ଫିଯିବା ପରେ ଯେଉଁଭଳି ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ସେଭଳି ବୈଷମ୍ୟକୁ ତୂର କରାଯିବା ଉଚିତ । ବିଶେଷ କରି ଆମ ଦେଶର ବଡ ବଡ ସହରରେ ଏବେ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି । ବେଳେବେଳେ ଆମର ଯୁବପୀଡ଼ିର ସଦସ୍ୟମାନେ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି ଯେ ସେମାନଙ୍କ ସହ ଭାବ ବିନିମୟ ଲାଗି କେହି ନାହାନ୍ତି, କୌଣସି ଅବସର ନାହିଁକି କୌଣସି ଅଣଆନୁଷ୍ଠାନିକ ପରାମର୍ଶଦାତା ନାହାନ୍ତି । ଏହା ହେଉଛି ମାନସିକ ଅବସାଦ ଦିଗରେ ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ ।

ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଚାଲେଞ୍ଜ ଦିଗରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବୈଷମ୍ୟଟି ହେଲା ମାନବସୟଳ । ଭାରତ 125 କୋଟି ଜନସଂଖ୍ୟା ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ରାଷ୍ଟ୍ର । କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ମାତ୍ର 700,000 ଡାକ୍ତର ଅଛନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ ଏକ ନିୟୂତଠାରୁ ବି କମ । ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏଭଳି ଅଭାବ ଆହୁରି ଉତ୍କଟ । ମାନସିକ ରୋଗ ଚିକିସକଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ମାତ୍ର 5 ହଜାର ଭିତରେ । ପୁଣି ଦେଶରେ କ୍ଲନିକାଲ ସାଇକୋଲୋଜିଷ୍ଟଙ୍କ ସଂଖ୍ୟ 2 ହଜାରରୁ କମ୍ ।

ଏହି ସଂଖ୍ୟା ଆମକୁ ମାନସିକ ରୋଗ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷାନ ଗ୍ରହଣ ଲାଗି ଆଦୌ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନୁହେଁ । ବିଶେଷ କରି ମାନସିକ ରୋଗ ନିଦାନ ନିମନ୍ତେ ଚିକିହକ, ମାନସିକ ରୋଗ ବିଶେଷଞ୍ଜଙ୍କ ସହାୟତା ନେବା ବାଂଛନୀୟ । ଚିକିହକ ବା ମନୋବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଯେଉଁମାନେ କି ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନମାନଙ୍କରେ ପଢ଼ାଉଥିବେ ବା ଅତିରିକ୍ତ ନର୍ସ ଓ ମିଡୱାଇଡ୍ସ୍ମାନେ ଯେଉଁମାନେ କି ଦେଶର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଗ୍ରଣୀ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଆସିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ନେବା ଜରୁରି ।

ମୁଁ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଛି ଯେ ସୂଚନା ଓ ପ୍ରଯୁକ୍ତି ଏବଂ ଟେଲିମେଡିସିନ ମଧ୍ୟ ଏଭଳି କ୍ଷେତ୍ରରେ ସହାୟକ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି । ଏଭଳି ପ୍ରଯୁକ୍ତି ସହରରେ ଥିବା ଡାକ୍ତର ଓ କାଉନସେଲରମାନଙ୍କୁ ଗ୍ରାମାଂଚଳରେ ଥିବା ମାନସିକ ରୋଗୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୋଗସୂତ୍ର ઘାପନରେ ସହାୟକ ହେଉଛି । ଏବେ ଯେତେବେଳେ ଦେଶରେ ଇଂଟରନେଟ ସେବା ସର୍ବତ୍ର ପହଂଚାଇବାକୁ ଆରୟ କରିଛି । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି ।

ବନ୍ଧୁଗଣ,

ମୁଁ ଏକଥା ଜାଶି ଆନନ୍ସିତ ଯେ ସ୍ନାୟବିକ ବିଜ୍ଞାନର ପ୍ରଗତି ସହ ଏବଂ ମାନସିକ ରୋଗର କ୍ଲିନିକାଲ କାରଣ ତଥା ମାନସିକ ରୋଗର ଉପଚାର ସମ୍ପର୍କରେ ଆମର ବୋଧଶକ୍ତି ବୃତ୍ଧି ପାଉଥିବାରୁ ଏହି ବିଶ୍ୱ କଂଗ୍ରେସର ଆଲୋଚନା ସେଥିରେ ଆମକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସହାୟକ ହେବ । ଏହି ସପ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ, ଧ୍ୟାନ ଏବଂ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ପାରମ୍ପରିକ ଉପଚାର ସମ୍ପର୍କରେ ବିଭିନ୍ନ ଅଧିବେଶନରେ ଆଲୋଚନା କରାଯିବ । ଆମେ ଆମର ପାରମ୍ପରିକ ଜ୍ଞାନକୁ ଏ ଦିଗରେ ଆହରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ପୁଶି ଏହାକୁ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ପର୍କୀତ ଆଧୁନିକ ଗବେଷଣା ପଦ୍ଧତି ସହ ଯୋଡିବାକୁ ହେବ । ତଦ୍ୱାରା ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଯଦ୍ଦର ସାମଗ୍ରିକ ଉପଚାର ମିଳିପାରିବ । ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟବହୃତ ପଦ୍ଧତିକୁ ଏକତ୍ର କରାଯାଇପାରିବ ।

ଯୋଗର ଉଦାହରଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରେରଣାଦାୟୀ । ଯେତେବେଳେ ଲୋକମାନେ ଯୋଗ କଥା କହନ୍ତି, ସେମାନେ କେବଳ ଏହାର ଶାରୀରିକ ଉପକାର କଥା ହିଁ ବୁଝିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଯୋଗର ମାନସିକ, ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ଓ ବୋଧଶକ୍ତିଗତ ସୁଫଳ ଆମ ଅଧ୍ୟୟନ ସକାଶେ ସମାନ ଭାବେ ଉପକାରୀ ।

ଶେଷରେ, ମୁଁ ପୁଣି ଥରେ ଭାରତର ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟର ସ୍ଥିତି ଓ ଏବଂ ଆମ ସମାକରେ ବିଭିନ୍ନ ୟରରେ ଘଟୁଥିବା ପରିବର୍ତ୍ତନ କନିତ ଚାଲେଞ୍ଜ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିବାକୁ ଚାହେଁ ପାରମ୍ପରିକ ରୋଗଠାରୁ ଆରୟ କରି ଏହା ଧୀରେ ଧୀରେ ଏକ ଅଣ ସଂକ୍ରାମକ ରୋଗର ଆକାର ଧାରଣ କରିବାକୁ ବସିଛି ଯାହାକି ଆମ ଦେଶବାସୀ ଓ ସେମାନଙ୍କ ସୁଖସ୍କାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବିରାଟ ବିପଦ ଭାବେ ଉଭା ହୋଇଛି । ଏହା ଏବେ ଏକ ବୈଶ୍ୱିକ ଧାରାରେ ପରିଶତ ହେବାକୁ ବସିଛି । ପୁଣି ଅନେକ ଅଶ ସଂକ୍ରାମକ ରୋଗର ମୂଳ ଆଧାର ଅଥବା ଏହାର ସମ୍ପର୍କ ମାନସିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସହ ଜତିତ ।
ତେଣୁ ଏହି ବିଶ୍ୱ କଂଗ୍ରେସରେ ଆମେ ସମଞେ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ପୁଙ୍ଖାନୁପୁଙ୍ଖ ଆଲୋଚନା କରିବା । ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ଶେଷରେ, ଏହାର ମୁକାବିଲା ସକାଶେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟସୀମା ଭିନ୍ତିକ ଉପଚାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ଯଦ୍ୱାରା ମାନସିକ ରୋଗର ଆଶୁ ଲକ୍ଷଣ ଚିହ୍ନଟ ଓ ଉପଚାର ସେବା ସମଞଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଲନ୍ଧ ହୋଇପାରିବ । ଆପଣମାନେ ସଭିଏଁ ଯେଉଁମାନେ ଏହି ପ୍ରେକ୍ଷାଳୟରେ ଉପସ୍କୃତ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ ମୁଁ ଅନ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ସେଥିରେ ସାମିଲ କରୁଛି । ସମତ୍ତେ ଏହାର ଅଂଶୀଦାର । ଆପଣମାନେ ଏ ଦିଗରେ ପ୍ରୟାସ କରି ବାଞ୍ଚବରେ ରାଷ୍ଟ୍ର ନିର୍ମାଣ ଓ ମାନବୀୟ ସେବା କରୁଛନ୍ତି ।
ଆପଣମାନଙ୍କର ଓ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀର ମୁଁ ସଫଳତା କାମନା କରୁଛି । ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।
କୟ ହିଦ୍!

(Release ID: 1509650) Visitor Counter: 5
f y □ in